

Bilaga 6:4 till kommunstyrelsens protokoll den 9 mars 2005, § 9

PM 2005 RII (Dnr 324-3447/2003, 324-3448/2003)

Projekt Supporter

Skrivelse av Christopher Ödmann (mp) och Christer Öhgren (mp) samt skrivelse av Ewa Samuelsson (kd)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelserna av Christopher Ödmann (mp) och Christer Öhgren (mp)
samt av Ewa Samuelsson (kd) om Projekt Supporter anses besvarade med
vad föredragande borgarrådet anför i promemorian.

Föredragande borgarrådet Kersti Py Börjeson anför följande.

Skrivelsernas innehåll

Christopher Ödmann (mp) och Christer Öhgren (mp) har i skrivelse den 22 oktober 2003, dnr 3447/2003, till kommunstyrelsen föreslagit att utvärderingen av Projektet Supporter underställs kommunstyrelsen och att kommunstyrelsen fastlägger hur projektet kan leva vidare och utvecklas inom ramen för stadens verksamhet med ungdomar i riskzonen.

Ewa Samuelsson (kd) föreslår i skrivelse den 22 oktober 2003, dnr 3448/2003, att kommunstyrelsen tar initiativ till att Projekt Supporters verksamhet får en nystart. Vidare föreslås att kommunstyrelsen på lämpligt sätt verkar för en permanent verksamhetsform samt att kommunstyrelsen utreder hur finansieringen kan säkras på ett sätt som inte innebär onödig kommunal byråkrati, gränsdragningsproblem och ständiga bidragsansökningar.

Remisser

Skrivelserna har remitterats till idrottsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, integrationsnämnden, socialtjänstnämnden, Supporterpolisen vid Länskriminalpolisen i Stockholms län samt stadsledningskontoret.

Samtliga remissinstanser är positiva till projektet och dess resultat. Flera av instanserna pekar på den utvärdering som gjorts av Lärarhögskolan i Stockholm.

Idrottsnämnden pekar på att projekt skall vara avgränsade i tid och rum och att de som startar projekt måste vara beredda att finansiera verksamheten under projekttiden. Idrottsnämnden pekar också på att projektet har varit en verksamhet med kraftigt socialt förtecken, att verksamheten varit socialt förebyggande och att den främsta arbetsmetoden varit gämbearbetning.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd tar inte ställning till skrivelsernas innehåll eftersom stadsdelen inte medverkat i projektet och anser sig därför inte ha tillräckligt med underlag för ett ställningstagande.

Skärholmens stadsdelsnämnd är positiv till projektet och anser det värdefullt om projektet kan fortsätta.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att det förebyggande arbetet mot läktarvåld och supporterbråk är mycket angeläget. Nämnden anser att Stockholms stad bör fortsätta detta arbete inom ramen för den etablerade samverkan med Stockholmsalliansen som finns idag.

Farsta stadsdelsnämnd anser att det arbetssätt som Projekt Supporter använt vid flera tillfällen givit ett positivt resultat. Nämnden anser att det behövs en central huvudman för att klara samordningen och finansieringen.

Integrationsnämnden pekar på att de utvärderingar som gjorts visar att projektets arbetsmetoder varit framgångsrika och att verksamheten behöver få fortsätta. Nämnden anser att projektet bör inordnas i den ordinarie verksamheten.

Socialtjänstnämnden har inga invändningar mot verksamheten pekar på att gjorda utvärderingar visar att arbetsmetoden varit framgångsrik. Nämnden anser att uppgifter av detta slag bör ingå i den reguljära verksamheten vid stadsdelsnämnderna. Nämnden anser att staden, vid högriskmatcher, t.ex. derbyn, på samma sätt som vid skolavslutningar, Luciafirande etc. bör kunna kraftsamla genom insatser av förvaltningarnas uppsökarenheter, fältverksamheten och frivilligorganisationer.

Supporterpolisen vid Länskriminalpolisen i Stockholms län har haft ett bra samarbete med Projekt Supporter och anser att det är av stor vikt att det får komma igång igen så snart som möjligt. Då Projekt Supporter har legat nere under en längre period så har supporterpolisen märkt en ny trend bland supportrarna. Sedan början av sommaren 2003 har det vuxit fram s.k. "babyfirmor" i de tre stockholmslagen, bestående av supportrar i åldrarna 14-17 år. De s.k. "babyfirmorna" har under den senare delen av 2003 haft uppgörelser med sina likasinnade vid ett flertal tillfällen. Supporterpolisen anser att de tillsammans med Projekt Supporter har större möjlighet att göra något åt detta problem.

Stadsledningskontoret anser att projekt ska vara avgränsade i tid och att den förvaltning som startar eller stöder ett projekt också måste vara beredd att finansiera verksamheten under pågående projekttid. För att Projekt Supporter ska kunna bedrivas som ordinarie verksamhet görs bedömningen att kostnaden ligger runt 0,5 mnkr per år. I det ansträngda ekonomiska läge som staden befinner sig i gör stadsledningskontoret bedömningen att denna finansiering måste ske genom om disponering av befintliga medel.

Mina synpunkter

Det måste vara roligt och lustfyllt att gå på en fotbollsmatch eller ishockeymatch. Läktarvåld och supporterbråk kan inte accepteras på någon idrottsarena i Stockholm.

Därför har Stockholms stad under många år varit engagerad i det förebyggande arbetet mot läktarvåld och supporterbråk. Arbetet pågår och utvecklas i samverkan med berörda klubbar, polis, sociala myndigheter och supporterklubbarna.

Stockholmsalliansen (AIK, Djurgården och Hammarby) samverkar i ett gemensamt arbete som Stockholms stad och Solna stad stöder ekonomiskt. Även Stockholms Fotbollsförbund arbetar med dessa frågor inom projektet "Rent Spel". Nästan 30 000 personer är engagerade och arbetet vänder sig till unga utövare. Det är viktigt att staden, inom ramen för det arbete som etablerats inom Stockholmsalliansen och med respektive idrottsförbund, fortsätter det arbete som pågår för att motverka läktarbråk och supporterbråk

Projekt Supporter har under nästan sju år bedrivit en verksamhet riktad mot ungdomar i riskzonen. Målet med arbetet har varit att fånga upp dessa ungdomar i och omkring de stora arenorna i Stockholm. Enligt den utvärdering som gjorts av Läraryhö

skolan i Stockholm (*bilaga 4*) har projektet varit positivt i den mening att det bidragit positivt till stadens ungdomsarbete och generellt höjt kvaliteten på ungdomsarbetet. De positiva resultat som projektet medfört bör berörda nämnder beakta och ta tillvara i det fortsatta utvecklingsarbetet och metodarbetet vad avser arbetet med ungdomar i riskzonen. För att säkra den verksamhet som bedrivits inom Projekt Supporter och ge den en bredare ram har majoriteten i budget 2005 lagt ansvaret för Projekt Supporter på brand- och räddningsnämnden som på detta sätt får ett tillskott till det arbete med ungdomar som redan idag bedrivs av brandförsvaret. Projektet kan därför få en nystart och permanentas inom brandförsvaret i en ny administrativt enklare form.

Jag föreslår därför att kommunstyrelsen beslutar följande

Skrivelserna av Christopher Ödmann (mp) och Christer Öhgren (mp) samt av Ewa Samuelsson (kd) om Projekt Supporter anses besvarade med vad föredragande borgarrådet anfört i promemorian.

Stockholm den 16 februari 2005

KERSTI PY BÖRJESON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Det är glädjande att det framgångsrika arbetet med Projekt Supporter nu permanentas och att huvudmannaskapet samt finansieringen läggs på en central nämnd. Det hade dock varit mer logiskt att ansvaret lagts under Idrottsnämnden eller Socialtjänstnämnden. Trots att Projekt Supporter nu permanentas och läggs under en central nämnd som Brand- och räddningsnämnden är det viktigt att följa upp hur arbetet utvecklas. Risker finns att öronmärkta pengar naggas i kanten om det finns underskott på andra håll i en budget. Syftet med att permanenta Supporterarbetet är att skapa bättre möjligheter att verka mer långsiktigt för att nå de ungdomar som befinner sig i riskzonen.

ÄRENDET

Christopher Ödmann (mp) och Christer Öhgren (mp) (*bilaga 2*) har i en skrivelse till kommunstyrelsen föreslagit att utvärderingen av Projektet Supporter underställs kommunstyrelsen och att kommunstyrelsen fastlägger hur projektet kan leva vidare och utvecklas inom ramen för stadens verksamhet med ungdomar i riskzonen.

Ewa Samuelsson (kd) (*bilaga 3*) föreslår i skrivelse att kommunstyrelsen tar initiativ till att Projekt Supporters verksamhet får en nystart. Vidare föreslås att kommunstyrelsen på lämpligt sätt verkar för en permanent verksamhetsform samt att kommunstyrelsen utreder hur finansieringen kan säkras på ett sätt som inte innebär onödig kommunal byråkrati, gränsdragningsproblem och ständiga bidragsansökningar.

REMISSER

Ärendet har inom staden beretts av idrottsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, integrationsnämnden, socialtjänstnämnden, Supporterpolisen vid Länskriminalpolisen i Stockholms län samt stadsledningskontoret.

Idrottsnämnden beslutade den 16 december 2003 att som svar på remissen överlämna och återropa förvaltningens utlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Alf T Samuelson* (kd), *Caroline Silverudd Lundbom m fl* (fp) och *Peter Nilsson* (mp), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 20 november 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Under våren 2003 behandlade föreningsutskottet en ansökan från Farsta stadsdelsförvaltning om bidrag med 525 000 kronor till Projekt Supporter. Förvaltningen föreslog att ansökan skulle avslås vilket också utskottet beslutade. I tjänsteutlåtandet beskrev förvaltningen att idrottsnämnden, socialtjänstnämnden och integrationsnämnden samt Arenabolaget lämnat stöd till projektet med sammanlagt 450 000 kronor för år 2001. För år 2002 beviljades motsvarande belopp dock utan Arenabolagets medverkan. Föreningsutskottet beslutade vid behandlingen av ansökan för 2002 att bidrag för 2002 och 2003 beviljas endast under förutsättning att socialtjänstnämnden och integrationsnämnden också beviljar bidrag. Under år 2002 meddelade socialtjänstförvaltningen att de inte skulle föreslå bidrag för år 2003. Även integrationsförvaltningen meddelade att inte heller de skulle föreslå fortsatt stöd.

Förvaltningen har i tidigare sammanhang redovisat uppfattningen att projekt ska vara avgränsade i tid och att den förvaltning som startar ett projekt också måste vara beredd att finansiera verksamheten under pågående projekttid. Om det vid utvärdering av ett projekt kan påvisas att verksamheten är av hög kvalitet, tillför kunskaper eller har stor nytta för staden bör projektet avbrytas och verksamheten permanentas. Den genomförda utvärderingen påvisar både projektets kvalitet, tillförd kunskap och den nytta som skapats. Däremot har uppenbart Farsta stadsdelsnämnd, som initiativtagare och huvudman för projektet, inte dragit slutsatsen att permanenta verksamheten vilket också innebär att svara för finansieringen.

Förvaltningen har tidigare också framfört det olämpliga i att stadens olika nämnder och förvaltningar söker bidrag hos andra nämnder och förvaltningar.

För att motverka våld och skadegörelse i anslutning till större idrottsevenemang samverkar Stockholmsalliansen, Djurgårdens IF, Hammarby IF och AIK i ett gemensamt arbete som har stöd från idrottsnämnden med 325 000 kronor. Solna kommun medverkar också i finansieringen

av denna verksamhet. En stor styrka i Stockholmsalliansens arbete är att klubbarnas matchvärdar och ordningsvakter också är supporters till den egna klubben. Flera idrotter berörs av alliansens arbete

Även Stockholms Fotbollförbund arbetar med frågor för att motverka våld, skadegörelse och rasism. Detta sker i en verksamhet som benämns "Rent Spel". Tidigare bedrevs Rent Spel som ett projekt men är nu en del i förbundets ordinarie verksamhet. Det är nästan 30 000 personer som är engagerade i verksamheten. Rent Spel vänder sig främst till unga utövare så att de får bra värderingar om hur idrott ska bedrivas. I programmet ingår många viktiga frågor som exempelvis regler och fusk, allas rätt att få vara med och spela, mobbing och vänskap, rasism, bra och dåliga idrottskompisar, åskådarnas uppträdande. Rent Spel har beviljats bidrag ur idrottsnämndens budget med 50 000 kronor för år 2002 och motsvarande belopp för årets verksamhet.

Projekt Supporter har varit en verksamhet med kraftigt sociala förtecken. Verksamheten har varit socialt förebyggande och den främsta arbetsmetoden har varit gämbearbetning.

Till föreningsutskottets sammanträde i oktober utsändes utvärderingen av projektet.

Förvaltningen tar i detta tjänsteutlåtande inte ställning till de konkreta förslag som redovisas i skrivelserna.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade den 29 januari 2004 att som svar på remissen överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) och *Anna Eklund m fl* (fp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Henrik Wallgren m fl* (m), bilaga 1.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 8 december 2003 har i huvudsak följande lydelse.

När projektet startades avböjde förvaltningens resursenhet för barn och ungdom ett eget deltagande då det skulle innebära att avsätta resurser från ordinarie verksamhet genom att närvara vid olika idrottsevenemang vilka är förlagda oftast på kvällstid. Från resursenhetens sida har/hade man inte heller kännedom om att några ungdomar från Skarpnäck figurerar i samband med bråk vid idrottsevenemang. Resursenheten är också av den uppfattningen att ordningsproblem, skadegörelse och läktarvåld är en fråga för arrangörer, idrottsföreningar och polis och inte för socialtjänsten genom deltagande på "plats".

Mot bakgrund av att förvaltningen inte deltagit i projektet samt utvärderingens allmänt hållna skrivning, anser sig förvaltningen inte ha underlag för eget ställningstagande till de bägge skrivelsernas förslag.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade den 29 januari 2004 att som svar på remissen överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Mikael Nordstedt m fl* (kd), bilaga 1.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Från Skärholmens stadsdelsförvaltning har en fritidsledare, föreståndaren för Bredängs fritidsgård, varit särskilt engagerad i Projekt Supporter och varit förvaltningens kontaktperson. Projektets största betydelse har varit att arbeta förebyggande för att ungdomar inte ska dras med i de kretsar av kriminalitet och våld som finns kring stora idrottsarrangemang. Arbetet har bland annat inneburit att tillsammans med andra fritidsledare och fältarbetare delta vid och omkring arrangemang för att stötta ungdomar, i första hand de skärholmsungdomar som man träffar.

Utifrån samarbetet i Projekt Supporter har det vuxit fram flera aktiviteter för ungdomar i stadsdelen. Fritidsgården i Bredäng har startat en idrottsförening, Support SportKlubb, som för närvarande har 201 medlemmar, ungdomar upp t.o.m. 18 år (Projekt Supporters målgrupp). Återkommande idrottsturneringar genomförs, ofta i samarbete med andra stadsdelsförvaltningar och fältassistenter. Man verkar för att slussa ungdomar in i föreningsliv och engagera dem i olika aktiviteter i stadsdelen – ett viktigt, förebyggande arbete.

Fritids- och fältarbetare i stadsdelsförvaltningen stödjer förslaget att Projekt Supporter får möjlighet att fortsätta. Det är värdefullt med det gemensamma fältarbetet i dessa sammanhang, eftersom ungdomarna rör sig i större områden över kommun- och stadsdelsgränserna. Insatserna sker utifrån ett handlingsprogram, som också tagits fram gemensamt. De nätverksmöten som genomförs ger möjlighet för deltagarna att ta del av varandras kompetens och erfarenheter i arbetet med ungdomar ”i riskzonen”.

Med denna bakgrund föreslår förvaltningen att stadsdelsnämnden ställer sig bakom förslagen om att Projekt Supporter ges möjlighet till en nystart, att verksamheten permanentas och får en hållbar finansiering.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade den 22 januari 2004 att besluta enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden avslår förvaltningens förslag till beslut.
2. Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen anföra.

Det förebyggande arbetet mot läktarvåld och supporterbråk är ett mycket angeläget arbete som pågått under lång tid i staden oavsett färg på den politiska ledningen. Arbetet fortgår och har utvecklats i samverkan med de berörda klubbarna, sociala myndigheter och polis.

Det är lätt att få intrycket av förvaltningens skrivelse att arbetet avstannat under det gångna året men så är inte fallet. För att motverka våld och skadegörelse i anslutning till större idrottsevenemang samverkar Stockholmsalliansen, (Djurgårdens IF, Hammarby IF och AIK) i ett gemensamt arbete som har stöd från såväl Stockholms stad som Solna kommun. Stadens bidrag är i år 325 000 kronor. En stor styrka i Stockholmsalliansens arbete är att klubbarnas matchvärdar och ordningsvakter också är supporters till den egna klubben. Flera idrotter berörs av alliansens arbete.

Även Stockholms Fotbollförbund arbetar med frågor för att motverka våld, skadegörelse och rasism. Detta sker i en verksamhet som benämns ”Rent Spel” med nästan 30 000 personer engagerade i verksamheten. Rent Spel vänder sig främst till unga utövare så att de får bra värderingar om hur idrott ska bedrivas. I programmet ingår många viktiga frågor som exempelvis regler och fusk, allas rätt att få vara med och spela, mobbing och vänskap, rasism, bra och dåliga idrottskompisar, åskådarnas uppträdande. Rent Spel har beviljats bidrag med 50 000 kronor från Stockholms stad för årets verksamhet.

Stockholm stad bör fortsätta att inom ramen för den etablerade samverkan med Stockholmsalliansen stödja arbetet mot läktarvåld och supporterbråk.

Reservation anfördes av ordförande *Birgitta Waller*, *Didar Samaletdin m fl* (fp) och *Birgitta Borg* (kd), bilaga 1.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 15 december 2003 är av i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser, utifrån det positiva utfall för Projekt Supporter som framkommit och dokumenterats vad gäller dess inriktning, att projektet bör ges en nystart och därmed kunna utvecklas i en permanent utformning med ordnade former för hantering och finansiering.

Kontakter med idrottsrörelsen inom Kungsholmens stadsdelsområde visar på att projektet har starkt stöd och att man hoppas att verksamheten ska kunna återupptas. Vad som känns mycket angeläget är att föräldrar ska kunna ta med sina barn till olika idrottsevenemang utan att behöva vara oroliga för läktarbråk och trakasserier.

De lokala idrottsföreningarna framför också synpunkter på hur en god supporteranda kan främjas, vilka kan sammanfattas enligt följande:

- Förväntan på vad föreningarna aktivt förutses bidra med inom projektet för att bryta negativa attityder i samband med idrottsevenemang.
- Att inom projektets ramar uppmuntra och aktivt stödja engagerade ledare och pedagoger inom idrottsklubbar, skolan och parklekar.
- Att verka för att skolämnet "Idrott och hälsa" ges större utrymme på skolschemat och ökad status.
- Att värna om och utveckla de lokala idrottsmöjligheter som finns i dag.

En ytterligare aspekt på problematiken kring supporterbråk är att även en stadsdel som Kungsholmen, som inte har någon större publikarena, ofta råkar ut för supportersamlingar både före och efter t ex fotbollsmatcher på Råsunda. Dessa samlingar utmynnar inte sällan i bråk mellan de olika supportergrupperna med otrivsel och skadegörelse som följd. I kontakter med fältassistenter i Rinkeby, som deltagit i projektet, framgår att det behövs ett samlat grepp över kommun och stadsdelsgränser just för att ungdomarna rör sig inom större områden. Enskilda uppsökare och fältassistenter mår inte ensamma förebygga våldsamheter i samband med fotbollsmatcher och andra idrottsevenemang. Mot denna bakgrund finns en uttalad önskan från stadsdelens fältassistent och ansvarig för det drogforebyggande arbetet att projektet ges nya möjligheter.

Farsta stadsdelsnämnd beslutade den 22 januari 2004 att återropa och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av *Bertil Fredriksson* (kd), bilaga 1.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande är av i huvudsak följande lydelse.

Projektets gränsöverskridande arbetssätt, med gemensamma insatser från fältarbetare, ideella organisationer, polis och socialtjänst, har vid flera tillfällen givit ett mycket lyckat resultat. Förvaltningen har på nära håll och genom de båda utvärderingarna kunnat följa projektets utveckling och tillstyrker att förutsättningar skapas för en permanentad fortsättning av samordningsarbetet.

Förvaltningen vill dock framhålla att samordningen av detta arbetssätt i förhållande till den beskrivna målgruppen inte är någon enskild stadsdels angelägenhet. För att ge en god möjlighet till överblick och komma till rätta med finansieringsproblem, som har sin grund i att flera verksamheter berörs, behövs en central huvudman.

Integrationsnämnden beslutade den 17 februari 2004 att som svar på remissen överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande.

Integrationsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 29 januari 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

De utvärderingar av projektet som genomförts visar att projektets arbetsmetoder har varit framgångsrika och att verksamheten behöver få fortsätta. Då projektet har pågått sedan 1997 anser förvaltningen att verksamheten istället för att fortsätta som projekt bör inordnas i den ordinarie verksamheten. En säkrad finansiering, utan årliga projektansökningar kan ha ytterligare positiva effekter på verksamheten i projektet. Projektledarens kraft och engagemang skulle då kunna koncentreras på verksamheten istället.

Integrationsnämnden har dock inte möjlighet att fortsätta stödja Projekt Supporters verksamhet. Integrationsnämnden har endast två slag av ekonomiskt stöd. Det ena är *Projektstöd* som enbart är avsett för kortare tidsperioder. Det andra är *Verksamhetsstöd*, vilket kan ges under en längre tid, men endast till invandrar- och minoritetsföreningars ordinarie verksamhet. Förvaltningen anser dessutom att Projekt Supporters verksamhet främst är ett ansvar för stadsdelsnämnderna samt socialtjänstnämnden.

Socialtjänstnämnden beslutade den 30 januari 2004 att återropa och överlämna socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Christer Öhgren* (mp), bilaga 1.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 11 januari 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

Farsta SDN ansvarade under 2001 för administration av projektet och Arenabolaget, idrotts-, integrations- och socialtjänstnämnderna bekostade projektledaren. För 2002 aviserade Arenabolagen att de inte längre kommer att delta i projektets finansiering. Därför ansökte Farsta SdN för 2002 om 150 tkr istället för som året innan om 120 tkr från de tre facknämnderna. Ansökan beviljades.

För 2003 ansökte Farsta SdN om 175 tkr från vardera idrotts-, integrations-, och socialtjänstnämnderna. Farsta SdN skulle svara för administrationen av projektet även för 2003. I tjänsteutlåtande skrev socialtjänstförvaltningen följande.

”Idag tar storklubbarna – AIK, DIF och HIF – ett stort ansvar för ordningen på arenorna i samband med matcher. Klubbarna har egna matchvärdar, som har god uppsikt över supportrar och ingriper när tendens till våld uppstår. Enligt förvaltningens mening ska ett projekt pågå i 1 – 2 år, för att därefter utvärderas. Ställning får sedan tas till om de vunna erfarenheterna ska integreras i den ordinarie verksamheten eller om projektet ska avvecklas. Detta projekt har pågått i sju år! Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att projektet bör avslutas inför 2003.” Socialtjänstnämndens organisations- och föreningsutskott beslöt mot denna bakgrund avslå ansökan.

Förvaltningen har inga som helst invändningar mot verksamheten. Den gjorda utvärderingen visar att arbetsmetoden varit framgångsrik. Dock anser förvaltningen att uppgifter av detta slag bör ingå i den reguljära verksamheten vid stadsdelsnämnderna. Vid så kallade högriskmatcher, dvs främst Stockholmsderbyn, bör staden kunna kraftsamla genom insatser av förvaltningens uppsökarenheter, stadsdelsnämndernas fältverksamhet och frivilligorganisationer. Detta arbetsätt tillämpas med framgång vid skolavslutningar, Halloween, Luciafirande mm.

I de båda skrivelserna föreslås att kommunstyrelsen tar ansvar för att Projekt Supporter säkras och då främst finansieringen av ledningen och administrationen av projektet. Förvaltningen har inget att erinra mot detta.

Ett alternativ som bör övervägas är dock att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder åläggs att gemensamt stå för kostnaden. Uppskattningsvis kan det röra sig om en kostnad på 30 – 40 tkr per månad.

Supporterpolisens vid Länskriminalpolisen i Stockholms län yttrande av den 13 april 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

Vi vill med detta brev få fram vikten av att projekt supporter får komma igång så snart som möjligt. Sedan en längre tid har vi båda arbetat som supporterpoliser vid Länskriminalens supportergrupp. I vårt arbete har vi haft en flitig kontakt och ett bra samarbete med projekt supporter och då framför allt med Jan Grönqvist.

Då projekt supporter har legat nere under en längre period så har vi märkt en ny trend bland supportrarna. Sedan början av sommaren 2003 så har det vuxit fram sk ”babyfirmor” i de tre Stockholmslagen, AIK, DIF och HIF. Dessa ”firmor” består i varje förening av uppskattningsvis

30-40 ungdomar i åldern 14-17 år. Anledningen till att gränsen går vid 17 år är att man vid 18 års ålder kommer in på krogen. Med andra ord då får man vara med de äldre huliganerna.

De sk "babyfirmorna" har under den senare delen av 2003 haft uppgörelser med sina likasinnade vid ett flertal tillfällen. Det känns viktigt att försöka få stopp på dessa grupperingar och där finner jag att det är viktigt att projekt supporter får komma in så snart som möjligt. Tillsammans med dem så har vi större möjlighet att göra något åt detta problem. Gör vi inte något åt det hela så snart som möjligt så kommer "firmorna" växa och problemet kommer att bli mycket större i framtiden.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 31 mars 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att projekt ska vara avgränsade i tid och att den förvaltning som startar, eller stöder, ett projekt också måste vara beredd att finansiera verksamheten under pågående projekttid. Den genomförda utvärderingen visar att projektet Supporter har hållit hög kvalitet, skapat viktiga värden och tillfört ny kunskap. I de båda skrivelserna föreslås att projektet som avvecklades under 2003 ges en nystart och att kommunstyrelsen ska verka för att verksamheten permanentas. De berörda nämnderna stöder detta i sina remissvar.

För att projekt Supporter ska kunna bedrivas som ordinarie verksamhet görs bedömningen att kostnaden ligger runt 0,5 mnkr per år. I det ansträngda finansiella läge som staden befinner sig gör stadsledningskontoret bedömningen att denna finansieringen måste ske genom omdisponering av befintliga medel.

RESERVATIONER M M

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Alf T Samuelson (kd), Caroline Silverudd Lundbom m fl (fp) och Peter Nilsson (mp) enligt följande.

1. att som svar på remissen anföras att det supporterarbete som bedrevs av Projekt Supporter bör nystartas och permanentas som en del av den ordinarie verksamheten,
2. att ansvaret för supporterarbetets huvudmannaskap och finansiering läggs på en central nämnd,
3. att i övrigt anföras:

Projekt Supporters verksamhet var mycket framgångsrikt, vilket nyligen bekräftades av utmärkelsen till Sveriges bästa lokala brottsförebyggande arbete. Projektet etablerade en samverkan mellan fältarbetare, polis och idrottsklubbarnas säkerhetsansvariga som inte existerade tidigare. Arbetet fångade upp ungdomar i riskzonen för kriminalitet för att sedan arbeta vidare med dem på hemmaplan. Projekt Supporters arbete ska därför inte ses som konkurrerande, utan kompletterande till det som klubbarna själva och Stockholms Fotbollsförbund bedriver.

Som idrottsförvaltningen skriver påvisar den genomförda utvärderingen projektets kvalitet, tillförd kunskap och den nytta som skapats. Därför är det naturligt att permanenta verksamheten. Projekt bör endast bedrivas under en begränsad tid. Att Färsta stadsdelsnämnd valde att inte permanenta verksamheten är inte så märkligt. Det är inte rimligt att en stadsdelsnämnd ska vara huvudman för ett stadsdelsövergripande arbete. Det är inte heller en hållbar lösning att låta stadsdelsnämnderna dela på ansvaret. Snarare skulle det skapa fler problem, och motstridiga viljor, än den tidigare organisationsformen. Ansvaret bör i stället samlas hos en central nämnd, lämpligen socialtjänstnämnden eller möjligen idrottsnämnden.

Genom samlat ansvar och finansiering skulle supporterarbetet slippa de återkommande problem som Projekt Supporter brottades med, och som också framhållits av utvärderingen, nämligen återkommande och tidskrävande bidragsansökningar och gränsdragningsproblem mellan olika delar av staden.

Vi är oroade över att supporterarbetet ska tappa kompetens, tempo och bredd när nu Projekt Supporter tvingats att lägga ner verksamheten. Konsekvensen kan i värsta fall bli ett tilltagande våld vid idrottsevenemang och bland ungdomsgrupper. Därför anser vi att det är angeläget att snabbt återupprätta supporterarbetet för att inte de kontakter som togs, och de nätverk som byggdes, genom Projekt Supporter ska försvinna.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ewa Samuelsson (kd) och Anna Eklund m fl (fp) enligt följande.

Vi yrkar att stadsdelsnämnden beslutar:

1. att som svar på remissen anföras att det supporterarbete som bedrevs av Projekt Supporter bör nystartas och permanentas som en del av den ordinarie verksamheten,
2. att ansvaret för supporterarbetets huvudmannaskap och finansiering läggs på en central nämnd,
3. att i övrigt anföras:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser sig inte ha underlag för att bedöma Projekt Supporter verksamhet vilket är förstärligt eftersom förvaltningen inte visat intresse för det.

I övriga stadsdelsnämnder som fått skrivelsen på remiss har förvaltningarna utifrån egen positiv erfarenhet föreslagit nämnderna besluta att projektet bör permanentas.

Projekt Supporters verksamhet var mycket framgångsrikt, vilket nyligen bekräftades av utmärkelsen till Sveriges bästa lokala brottsförebyggande arbete. Projektet etablerade en samverkan mellan fältarbetare, polis och idrottsklubbarnas säkerhetsansvariga som inte existerade tidigare. Arbetet fångade upp ungdomar i riskzonen för kriminalitet för att sedan arbeta vidare med dem på hemmaplan. Projekt Supporters arbete ska därför inte ses som konkurrerande, utan kompletterande till det som klubbarna själva och Stockholms Fotbollsförbund bedriver.

Den genomförda utvärderingen påvisar projektets kvalitet, tillförd kunskap och den nytta som skapats. Därför är det naturligt att permanenta verksamheten. Projekt bör endast bedrivas under en begränsad tid. Att Farsta stadsdelsnämnd valde att inte permanenta verksamheten är inte så märkligt. Det är inte rimligt att en stadsdelsnämnd ska vara huvudman för ett stadsövergripande arbete. Det är inte heller en hållbar lösning att låta stadsdelsnämnderna dela på ansvaret. Snarare skulle det skapa fler problem, och motstridiga viljor, än den tidigare organisationsformen. Ansvaret bör i stället samlas hos en central nämnd, lämpligen socialtjänstnämnden eller möjligen idrottsnämnden.

Genom samlat ansvar och finansiering skulle supporterarbetet slippa de återkommande problem som Projekt Supporter brottades med, och som också framhållits av utvärderingen, nämligen återkommande och tidskrävande bidragsansökningar och gränsdragningsproblem mellan olika delar av staden.

Vi är oroade över att supporterarbetet ska tappa kompetens, tempo och bredd när nu Projekt Supporter tvingats att lägga ner verksamheten. Konsekvensen kan i värsta fall bli ett tilltagande våld vid idrottsevenemang och bland ungdomsgrupper. Därför anser vi att det är angeläget att snabbt återupprätta supporterarbetet för att inte de kontakter som togs och de nätverk som byggdes genom Projekt Supporter ska försvinna.

Särskilt uttalande gjordes av Henrik Wallgren m fl (m) enligt följande.

Det förebyggande arbetet mot läktarvåld och supporterbråk är ett mycket angeläget arbete som pågått under lång tid i staden oavsett färg på den politiska ledningen. Arbetet fortgår och har utvecklats i samverkan med de berörda klubbarna, sociala myndigheter och polis.

En del hävdar att arbetet avstannat under det gångna året men så är inte fallet.

För att motverka våld och skadegörelse i anslutning till större idrottsevenemang samverkar Stockholmsalliansen (Djurgårdens IF, Hammarby IF och AIK) i ett gemensamt arbete som har stöd från såväl Stockholms stad som Solna kommun. Stadens bidrag är i år 325 000 kronor. En stor styrka i Stockholmsalliansens arbete är att klubbarnas matchvärdar och ordningsvakter också är supporters till den egna klubben. Flera idrotter berörs av alliansens arbete. Även Stockholms Fotbollsförbund arbetar med frågor för att motverka våld, skadegörelse och rasism. Detta sker i en verksamhet som benämns "Rent Spel" med nästan 30 000 personer engagerade i verksamheten. Rent Spel vänder sig främst till unga utövare så att de får bra värderingar om hur idrott ska bedrivas. I programmet ingår många viktiga frågor som exempelvis regler och fusk, allas rätt att få vara med och spela, mobbing och vänskap, rasism, bra och dåliga idrottskompisar, åskådarnas uppträdande. Rent Spel har beviljats bidrag med 50 000 kronor från Stockholms stad för årets verksamhet.

Stockholm stad bör fortsätta att inom ramen för den etablerade samverkan med Stockholmsalliansen stödja arbetet mot läktarvåld och supporterbråk.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Nordstedt m fl (kd) enligt följande.

I våras beslutade den politiska majoriteten att dra in finansieringen till Projekt Supporter.

Konsekvensen blev nedläggning av ett uppskattat och framgångsrikt arbete.

Som då enda parti ville Kristdemokraterna att den verksamhet som projektet bedrev skulle få leva vidare, med säkrad finansiering och i en permanent form.

Nu har också Miljöpartiet gett sitt stöd till det lyckade projektet.

Redan när beslutet fattades var det känt att Projekt Supporter varit en succé.

Utmärkelsen till Sveriges bästa lokala brottsförebyggande arbete bekräftar detta.

Framgången understryks också i utvärderingen som presenterades i september

”Projekt Support har på ett genialt sätt hittat former för att utveckla samverkan och använda sig av nätverk”

Kristdemokraterna anser att projektet är så pass angeläget och har varit så framgångsrikt att det måste få en nystart, men i en ny form. För detta krävs att majoriteten visar sitt intresse och engagemang för supporterarbetet. Att verksamhetsformen blir permanent och får en säkrad finansiering.

Med en säkrad finansiering skulle projektet slippa tidskrävande bidragsansökningar och gränsdragnings problem mellan olika delar av staden.

Konsekvensen om projektet inte får en nystart kan i värsta fall bli ett tilltagande våld vid idrottsevenemang och bland ungdomsgrupper.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ordförande Birgitta Waller, Didar Samaletdin m fl (fp) och Birgitta Borg (kd), med hänvisning till förvaltningens tjänsteutlåtande samt därutöver anförda följande.

Vi välkomnar förvaltningens svar och vill ytterligare understryka verksamhetens betydelse att stävja bråk, våld och skadegörelse i samband med stora idrottsevenemang. Samverkan har skett på ett föredömligt sätt mellan fältarbetare, polis och idrottsklubbarnas säkerhetsansvariga. Att Projekt Support förhoppningsvis nu får en nystart i form av permanent verksamhet välkomnas

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Bertil Fredriksson (kd) enligt följande.

Projekt Supporters verksamhet var mycket framgångsrik, vilket nyligen bekräftades av utmärkelsen till Sveriges bästa lokala brottsförebyggande arbete. Projektet etablerade en samverkan mellan fältarbetare, polis och idrottsklubbarnas säkerhetsansvariga som inte existerat tidigare. Arbetet fängade upp ungdomar i riskzonen för kriminalitet för att sedan arbeta vidare med dem på hemmaplan. Projekt Supporters arbete ska därför inte ses som konkurrerande, utan kompletterande till det som klubbarna själva och Stockholms Fotbollsförbund driver.

De två genomförda utvärderingarna påvisar projektets kvalitet, tillförd kunskap och den nytta som skapats. Därför är det naturligt att permanenta verksamheten. Projekt bör endast bedrivas under en begränsad tid. Det är angeläget att snabbt återupprätta supporterarbetet för att inte de kontakter som togs och de nätverk som byggts genom Projekt Supporter skall försvinna.

Det är glädjande att förvaltningen ställer sig positiva till en permanentning av verksamheten

Även om projektet föddes i Farsta är finansieringen inte en enskild stadsdels angelägenhet.

Genom samlat ansvar och finansiering skulle supporterarbetet slippa de återkommande problem som Projekt Supporter brottades med och som också framhållits av utvärderingen, nämligen

gen återkommande och tidskrävande bidragsansökningar och gränsdragningsproblem mellan olika delar av staden.

Socialtjänstnämnden

Reservation anfördes av Christer Öhgren (mp) enligt följande.

1. I huvudsak överlämnas förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
2. Socialtjänstnämnden uttalar att kommunstyrelsen på lämpligt sätt ska säkerställa en permanent verksamhetsform för Projekt Supporter.
3. Därutöver anför följande:

Beslutet om att lägga ned Projekt Supporter fattades tidigare utan att utvärderingen av projektet fanns tillgänglig och utifrån att övriga medfinansiärer annonserade att de inte tänkte stötta projektet varvid den totala ekonomiska ramen inte kunde upprätthållas. Samordningsproblem blev alltså olyckligt projektets fall.

Förvaltningen pekar på att utvärderingen visar att projektets arbetsmetod varit framgångsrik. Det är angeläget att stötta goda exempel som visat sig fungera. Hur detta konkret ska göras när det gäller Projekt Supporter är lämpligt att kommunstyrelsen beslutar om. Vi anser dock att allting sammantaget pekar mot att socialtjänsten ändå ligger närmast till hands att ta huvudansvaret då projektet är baserat på uppsökande arbete och riktar sig till ungdomar i riskzonen.

Projekt Supporter

Beslutet om nedläggning av det s k Projekt Supporter fattades innan utvärderingen av projektet fanns att tillgå. Projektets syfte har varit att motverka att yngre ungdomar dras med i kriminalitet i samband med idrottsevenemang som t ex fotbollsmatcher. Man har velat ge ungdomarna en struktur, en fast punkt och man har arbetat för att uppmärksamma och synliggöra dem på ett positivt sätt. Arbetssättet har till stor del varit fältförlagt. Projektet har varit mycket uppskattat av bland annat Stockholms fotbollsklubbar, supporterpolisen och Riksidrottsförbundet.

Projektet har sedan beslut om nedläggning fattades även uppmärksammats av Brottsförebyggande rådet och utsetts att som bästa lokala brottsförebyggande projekt representera Sverige internationellt.

Ett ”problem” med projektets fortlevnad var att det samfinansierats av flera nämnder, ett rent byråkratiskt hinder alltså. Ett av projektets positiva sidor är att det handlar just om gränsöverskridande arbetssätt, något som vi vet av erfarenhet är bland det svåraste att få till i de kommunala organisationerna. Här behöver vi fler lyckade exempel, inte färre.

Miljöpartiet anser att det med utvärderingen som grund, är lämpligt att kommunstyrelsen tar ställning till hur de positiva effekterna av Projekt Supporter kan säkerställas.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag att

1. utvärderingen av Projekt Supporter underställs kommunstyrelsen
2. kommunstyrelsen fastlägger hur Projekt Supporter kan leva vidare och utvecklas inom ramen för stadens verksamhet med ungdomar i riskzon

Stockholm 03-10-22

Christopher Ödmann

Christopher Ödmann (mp)

Christer Öhgren (mp)

Christer Öhgren (mp)

Stockholm 22 oktober 2003

Till
Kommunstyrelsen

Skrivelse

Återupprätta Projekt Supporter

I våras beslutade den politiska majoriteten att dra in finansieringen till Projekt Supporter. Konsekvensen blev nedläggning av ett uppskattat och framgångsrikt arbete. Som enda parti ville kristdemokraterna att den verksamhet som projektet bedrev skulle få leva vidare, med säkrad finansiering och en permanent form.

Redan när beslutet fattades var det känt att Projekt Supporter varit en succé. Utmärkelsen till Sveriges bästa lokala brottsförebyggande arbete bekräftar detta.

I juryns motivering till priset heter det bland annat: "Samhället förändras och därmed kommer nya typer av problem att hantera. Bråk, våld och skadegörelse i samband med stora idrotts-evenemang är i dag ett stort problem, framför allt i samband med fotbollsmatcher i storstäderna...Projektet har lyckats etablera en samverkan mellan olika aktörer som inte har existerat tidigare. Fältarbetare, polisen och idrottsklubbarnas säkerhetsansvariga har lärt känna varandra och kunnat dra nytta av varandras information och erfarenheter i både det kortsiktiga och långsiktiga arbetet med att stävja supportervåldet"

Framgången understryks också i utvärderingen som presenterades i september: "Projekt Supporter har på ett genialt sätt hittat former för att utveckla samverkan och använda sig av nätverk".

Kristdemokraterna anser att projektet är så pass angeläget och har varit så pass framgångsrikt att det måste få en nystart, men i en ny form där supporterarbetet inte belastas av onödig kommunal byråkrati, gränsdragningsproblem och ständiga bidragsansökningar.

För detta krävs att majoriteten visar intresse och engagemang för supporterarbetet, men också att Projekt Supporter får en nystart i en ny permanent verksamhetsform samt en säkrad finansiering.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag:

- Att kommunstyrelsen tar initiativ till att Projekt Supporters verksamhet får en nystart,
- Att kommunstyrelsen på lämpligt sätt verkar för en permanent verksamhetsform,
- Att kommunstyrelsen utreder hur finansieringen kan säkras på ett sätt som inte innebär onödig kommunal byråkrati, gränsdragningsproblem och ständiga bidragsansökningar.

Stockholm 22 oktober

Ewa Samuelsson

Ewa Samuelsson (kd)

Bilaga 4

Stockholm

15 september 2003

UTVÄRDERING

AV

*PROJEKT
SUPPORTER*

" Att ge de ungdomar som saknar en struktur en möjlighet att hitta ett mönster, en fast punkt, mot vilken de själva kan bli synliga på ett positivt sätt."

Sten Arevik
Högskoleadjunkt i de
samhällsorienterade ämnenas didaktik
Lärarhögskolan Stockholm

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Sammanfattning

2 Inledning

- 2:1 Utvärderingsuppdraget
- 2:2 Utvärderingens genomförande och metod
- 2:3 Projektets bakgrund och historik

3 Projektets utgångspunkter

- 3:1 Allmänt syfte
- 3:2 Värdegrund
- 3:3 Intentioner och konkreta mål
- 3:4 Målgrupp

4 Projektets organisation och struktur

- 4:1 Omfattning
- 4:2 Nätverkstanken
- 4:3 Formell och informell struktur

5 Principiella aspekter på projektet

- 5:1 Intressenter
- 5:2 Förankring
- 5:3 Strategier
- 5:4 Ledarskap
- 5:5 Information och informationsutbyte
- 5:6 Utveckling i och utanför projektet
  - Riskzonsungdomars utveckling
  - Projektdeltagarnas utveckling
  - Projektets utveckling
  - Ungdomsarbetets utveckling
- 5:7 Ekonomi, finansiering
- 5:8 Dokumentation
- 5:9 Samverkan
- 5:10 Få ord på sin kunskap och erfarenhet

6 Verksamheten – Processen

7 Avslutning

- 7:1 Projektet satt i relation till dess värden, mål och syfte
- 7:2 Synpunkter på principiellt viktiga aspekter av arbetet i Projekt Supporter
- 7:3 Problem – svårigheter
- 7:4 Kunskap att ta med sig – avslutande diskussion

8 Källor och referenser

1 Sammanfattning

Projekt Supporter har under sju år, med vissa avbrott, bedrivit verksamhet riktad mot idrotts- och supporterintresserad riskzonsungdom i Stockholmsområdet. Målet med arbetet har varit att fånga upp dessa ungdomar i och omkring de stora arenorna i Stockholm, för att sedan på olika sätt arbeta vidare med dem i de olika stadsdelarna och kommunerna.

Mest kärnfullt uttrycks projektets övergripande syfte som att man vill sträva efter, *att ge de ungdomar som saknar en struktur en möjlighet att hitta ett mönster, en fast punkt, mot vilken de själva kan bli synliga på ett positivt sätt.*

Aspekter på projekt- och ungdomsarbete som särskilt lyfts fram inom Projekt Supporter är förebyggande arbete, nätverksarbete, samverkan, dokumentation, erfarenhetsutbyte, resursfokusering, erfarenhetsbas, kunskapsutveckling och stadsdels- och kommunövergripande.

Ett projektarbete syftar i allmän mening till att utveckla en ordinarie verksamhet eller en kärnverksamhet. Den kärnverksamhet som så att säga finns ”bakom” Projekt Supporter är arbete med riskzonsungdom. *I denna mening har Projekt Supporter varit framgångsrikt.*

Den här föreliggande utvärderingen, som kommit till denna slutsats, kan metodmässigt beskrivas som deltagande och beskrivande, samt kvalitativt tolkande. Utvärderingen har närmast sig projektets verksamhet med hjälp av begrepp och aspekter som; arbetsprinciper, resultat, utveckling, ledarskap, information, dokumentation, förankring, struktur, ekonomi, värdegrund, problem, verksamhet och framtid.

Utvärderingen berör särskilt de resultat och den utveckling som kan ses hos enskilda ungdomar, utvecklingen hos flera av de individer som arbetat inom projektet, projektets egen utveckling samt den utveckling av ungdomsarbete i stort som projektet kan bidra till.

2 Inledning

2.1 Utvärderingsuppdraget

Jag som har fått uppdraget att utvärdera Projekt Supporter heter Sten Arevik. Min bakgrund är i korthet att jag under drygt 20 år arbetat med undervisnings-, utbildnings-, fortbildnings-, utvecklings- och utvärderingsfrågor inom i första hand skolans värld. De sista tio åren har min huvudsakliga arbetsplats varit Lärarhögskolan i Stockholm. Där har jag, utöver det mer reguljära arbetet, även ansvarat för samverkanskurser mellan Lärarhögskolan, Polishögskolan och Socialhögskolan.

Mitt uppdrag har närmare presenterats för mig som att jag ska göra en genomlysning av projektet och sätta denna genomlysning i relation till projektets intentioner och syften. Projektledningen vill vidare se utvärderingsrapporten som en del av det fortsatta arbetet. Att den på något sätt ska kunna komma till användning för att utveckla arbetet inom projektet eller inom de former ungdomsarbete av det här slaget i framtiden kan komma att få i kommunen.

Det är även projektledningens önskan att rapporten skrivs på ett sådant sätt att den kan presenteras för alla parter som på något sätt kommit i kontakt med Projekt Supporter – projekt-deltagarna, berörda tjänstemän och politiker på olika nivåer, polismyndigheten, supporterpolisen, föreningarna, riksidsrottsförbundet med flera.

Jag har även tolkat uppdraget så att det inte handlar om att ställa utvärderingen i direkt relation till den typ av mål som ungdomsarbete syftar mot. De överordnade målen. Detta för att det i egentlig mening är omöjligt att avläsa om de målen har uppnåtts. Däremot går det att avläsa om projektet genomsyrats av den värdegrund, de idéer, arbetssätt och principer som projektledningen har tänkt att arbetet ska utgå ifrån. Dessa mål för det kontinuerliga projektarbetet menar projektledningen ska skapa förutsättningar för att inom ramen för Projekt Supporter arbeta mot de mer överordnade mål som ungdomsarbete syftar till. Och eftersom projektets värdegrund och arbetsprinciper, enligt min mening, även har ett teoretiskt och erfarenhetsbaserat stöd vad det gäller framgångsrikt ungdomsarbete så finns det ett stort värde att ha dessa projektets grundidéer som en av utvärderingens utgångspunkter.

Detta vill jag betrakta som utvärderingens huvudsyfte:

- har projektets värdegrund, idéer och principer genomtygats och satt spår i det arbete som hittills skett inom projektets ram?
- har projektet bidragit till utveckling hos ungdomar och/eller ungdomsarbete?
- ge ett underlag för det fortsatta ungdomsarbetet vilken form det än kan tänkas få. Vilka avtryck kan projektet tänkas ge?

2.2 Utvärderingens genomförande och metod

Det här att utvärdera eller bli utvärderad är inte helt oproblematiskt. Det finns naturligtvis ett mått av kontroll och värdering av personer och deras insatser, men jag vill se en utvärdering som något mer. Jag har därför valt att i olika sammanhang under de år jag följt projektet presentera mig själv för att kunna tala om vad utvärderingens syfte är. Jag har då poängterat att utvärderingen är en del av själva arbetet inom projektet, och att den syftar till att kunna presentera ett material som ska kunna analyseras och peka framåt. Jag har naturligtvis även sagt att jag med utvärderingen vill försöka undersöka om arbetet genomtygats av de mål och den värdegrund som projektledningen har tänkt ska vara grund för arbetet.

Jag har haft ett öppet förhållningssätt i enkäter, samtal och intervjuer. Projektdeltagarna har i stor utsträckning fått tala och skriva om aspekter som är viktiga för dem. Jag har även ägnat mig åt vad som brukar kallas deltagande observation. Jag har vid ett flertal tillfällen följt arbetet på arenorna och i andra sammanhang.

Jag har så att säga lite vid sidan om följt projektet under dess olika faser. Jag har genom åren personligen träffat ett 20-tal personer som arbetat/arbetar inom projektet och jag har samtalat med ytterligare några. Jag har vid två tillfällen gett alla möjlighet att komma till tals via mail. Jag har under hela projekttiden haft kontinuerliga kontakter med projektledningen, ca en gång per månad. Jag har haft tillgång till och läst igenom projektets samlade och omfattande dokumentation.

Jag törs säga att jag har en unik kunskap och insikt i projektet och den ligger naturligtvis till grund när jag tolkar och försöker förstå detta omfattande material. Men jag kommer även att använda mig av några vanliga och vedertagna kvalitetskriterier som används i olika typer av kvalitetsarbete i offentlig förvaltning.

Utvärderingsmetoden kan kortast beskrivas som deltagande, beskrivande och kvalitativt tolkande

2.3 Projektets bakgrund och historik

Projektets bakgrund och historik presenterades utförligt i utvärderingsrapporten för Projekt Supporters första del. Jag hänvisar till den för den som vill ha en mer utförlig bakgrundsteckning. Men jag tror att det är värdefullt att även här göra en kortare redogörelse.

En av utgångspunkterna var ett arbete med en större grupp ungdomar som bedrevs i Norra Farsta i början av 90-talet. Det var när man i efterhand analyserade sina erfarenheter från arbetet som tankarna på det som skulle bli Projekt Supporter väcktes. Redan under den tid arbetet pågick upplevde man det som dynamiskt och kraftfullt. Efteråt trodde man sig förstå att denna tid även ur ungdomarnas perspektiv varit viktig, och man började fundera på vad som varit arbetets styrka.

I korta drag riktade sig arbetet mot åtta s k "riskzonsungdomar", som alla i olika omfattning ägnat sig åt klotter, skadegörelse, misshandel, missbruk och stöld. Detta var något de åtta ungdomarna hade gemensamt, dessutom hade de ett idrottsintresse gemensamt. Den aktiva sidan av idrottsintresset hade avtagit och de hade nu börjat identifiera sig med de stora klubbarnas klackar. De åtta ungdomarna fördelade sig mellan de tre stora Stockholms- klubbarna. Projektledarna har berättat att de kände vilken kraft det fanns i gruppen, de kände att det tillsammans med ungdomarna kunde sätta upp olika typer av kort- och långsiktiga mål.

En annan bakgrundsfaktor som betonas i projektledningens material är den samhällsutveckling som gjort denna typ av arbete nödvändigt. Samhället har förändrats och därmed har idrottsrörelsen som en konsekvens av detta fått en ny typ av problem att hantera. De värsta uttrycken är huliganism, supporterbråk, läktarvåld och vandalisering. Att fullt ut hantera dessa problem är en uppgift idrottsrörelsen inte är mogen för, eller har förutsättningar att klara av. Projektledningen

menar att här kan Projekt Supporter komma in med ett arbete som syftar till att öka kompetensen kring dessa frågor, med målet att finna konkreta former för att möta de utmaningar som samhällsutvecklingen gett vid handen. Ungdomsproblemen kan inte mötas enbart lokalt. Mycket av det som genererar dagens ungdomsproblem är stadsdels- och kommunövergripande, t ex nätverk för supportrar, olika sub- och ungdomskulturer samt inte minst – Internet.

Erfarenheterna från det ovan i korta drag beskrivna ungdomsarbetet som bedrevs i Norra Farsta ledde till att man började fundera på vad det var som gjorde att det blev framgångsrikt. Man försökte hitta principiellt viktiga faktorer och aspekter av arbetet. Man försökte även ta hänsyn till vad samhällsutvecklingen i stort lett fram till. Projektets principer och dess värdegrund är så att säga redan testade i konkret arbete, ett arbete som av allt att döma varit framgångsrikt.

3 Projektets utgångspunkter

3:1 Allmänt syfte

Projektets allmänna syfte kan närmast beskrivas som ett försök att hitta former för att möta ett ökande problem i dagens samhälle vad det gäller barn och ungdomars vuxenblivande. Samhällsproblemet kan väl kortast beskrivas som att den grundläggande primära socialisationen, som historiskt har skett i familjen, inte längre i samma utsträckning sker där. Barn och ungdomars socialisation har i allt högre grad flyttats ut till sekundära instanser, dagis, fritids, skola, kompisar, grupper, massmedia, Internet samt inom olika ungdoms- och subkulturer. Projektet försöker på ett realistiskt sätt möta detta problem på individnivå.

Projektet syftar även till att synliggöra vissa principiellt viktiga aspekter på denna typ av ungdomsarbete med avsikt att kunna sätta avtryck i det mer ordinarie vardagliga ungdoms-arbetet.

3:2 Värdegrund

Den värdegrund och de mer övergripande mål som genomsyrar projektet har i huvudsak vuxit fram ur den tidigare och nuvarande projektledningens erfarenhet.

Jag finner att dessa grundtankar även har ett teoretiskt stöd i vedertagen utvecklingspsykologisk, sociologisk och pedagogisk teori. I detta sammanhang finns det ingen möjlighet att utveckla dessa kopplingar. Men jag vill ändå nämna att referenserna till Vygotskij och den sociokulturella teoribildning vad det gäller barns utveckling och identitetssökande är ganska många. Men det måste påpekas att projektet har ett induktivt förhållningssätt till sitt arbete.

Nedan följer en koncentrerad presentation den värdegrund och de mål som projektledningen menar att projektarbetet ska vila på och syfta mot. Denna värdegrund och dessa mål finns ytterligare beskrivna i dokumentation kring projektet samt i utvärderingen av projektets första del.

- Samhället har ett övergripande ansvar för att socialisera barn och ungdomar så att de på olika sätt kan bli delaktiga i vårt samhälle. Projekt Supporter är en aktör i denna process.
- Projektets konkreta arbetsmodeller ska kännetecknas av att de uttrycker stor respekt för ungdomarnas liv, erfarenheter och värderingar. De ska vidare kännetecknas av inkännande och ömsesidiga relationer. Ungdomarna bjuds så att säga in för att bli delaktiga i sin egen utveckling.
- Ungdomarna är det centrala och självklara objektet.
- Ungdomsarbetaren har en central roll. Det är han/hon som har erfarenheten och behärskar och kan hantera samhällets norm- och värderingssystem.
- Det stöd ungdomsarbetaren ger handlar om att strukturera tillvaron för dessa riskzons-ungdomar, sätta gränser, tydliggöra normer och värderingar som gäller i sociala sammanhang. Men det kan även handla om att förklara saker, koppla till erfarenheter, identifiera målsättningar och frigöra intellektuella och känslomässiga resurser hos ungdomen. Ungdomsarbetaren bjuder in ungdomen i sin kompetens och erfarenhet.
- Projektet ska genomföras på ett sådant sätt att projektdeltagarnas gemensamma erfarenheter av ungdomsarbete görs åtkomligt för alla. Detta för att öka kompetensen att i konkret arbete kunna möta de utmaningar som ungdomsarbete kräver.

- Projektledningen ska på olika sätt vara ett stöd när projektdeltagarna arbetar fram konkreta arbetsmodeller anpassade till förutsättningarna i respektive stadsdel.
- Projektet syftar vidare till, som överordnat mål, att gemensamt med ungdomarna arbeta med ett positivt identitetsskapande och försöka att hos ungdomarna utveckla intellektuella och känslomässiga redskap för att de bättre ska kunna hantera sina liv och sin vardag.

3.3 Intentioner och konkreta mål

I projektets dokumentation tydliggörs det att objektet för projektarbetet är ungdomar inom målgruppen inom de stadsdelar och kommuner som projektet omfattar. Utmaningen ligger i att det hänt något med samhället, som gör att det idag är svårt att vara en ung identitetssökande tonåring. Antalet vuxna som kan vara förebilder i denna socialisationsprocess har minskat. Många barn får idag vägledning från pseudorelationer och för då lätt pseudoidentiteter. Det är inför denna utmaning man menar att ungdomsarbetet kommer in, ett arbete som blivit alltmer nödvändigt och viktigt. Ungdomsarbetet handlar om något mer, det har även fått funktionen av att vara en socialiserande faktor som ersätter eller kompletterar andra socialiserande institutioner som t ex familj, skola, kyrka, stat m m.

Inom projektets ram framkommer följande lite mer konkreta mål:

- ge ungdomarna mening, struktur och vägledning i socialiserings- och identitetsprocessen
- bryta anonymitet och ensamhet, beröra och bekräfta
- på olika sätt föra fram tendenser och trender i ungdomskulturen på ett sätt så att man kan prata om dem
- i uppsökande verksamhet skapa förtroendefulla och varaktiga relationer
- stödja föräldrar
- synliggöra unga, hjälpa dem i sökandet efter en identitet
- lära dem förstå och tolka dagens ibland ytliga ideal med dess falska myter som så lätt appellerar till jagsvaga tonåringar

3.4 Målgrupp

Projektet har en klart uttalad fokusering på idrottsintresserad ungdom med riskzonsbeteende upp till 18 år. Ett sätt att hitta dessa ungdomar är, enligt projektledningen, att vara på de stora idrottsarenorna. Det måste nämnas att pojkarna dominerar i dessa sammanhang men att genom åren har antalet flickor ökat ganska markant, idag kanske 10 % utgörs av flickor.

Det rör sig om en mål- och åldersgrupp som den här typen av ungdomsarbetare är vana att arbeta med. Den här gruppen ungdomar finns ofta bland de stora klubbarnas supportergrupper och i det sammanhanget finns det en hel del som kan komma upp till ytan kring de här ungdomarna och som ungdomsarbetarna kan ha som utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Enligt kultur och idrottsförvaltningens forskningsenhet fritidsvaneundersökning har det visat sig att det är relativt vanligt att högstadieungdomar dricker öl innan under och efter matcher. Projekt Supporter har gett ungdomsarbetarna ett unikt tillfälle att möta sina ungdomar i ett annat sammanhang.

En annan aspekt är risken för rekrytering till de så kallade "firmorna". Grupperingar kring de stora klubbarna som har en mer eller mindre rent kriminell karaktär och struktur. Detta är en viktig aspekt. De så kallade "firmorna" utgör en ytterst liten del av det totala antalet supportrar men tar en mycket stor del av polisens, kommunens och idrottsrörelsens resurser. Det är med andra ord viktigt att erbjuda riskzonsungdomar alternativ till dessa "firmor".

Projektet har som sagt en klart avgränsad huvudmålgrupp. Den gruppen står i fokus, men projektarbetet är upplagt så att det även finns andra mer indirekta målgrupper. Enligt mitt sätt att se det bör ungdomsarbetarna själva betraktas som en målgrupp. Ungdomsarbetarna själva blir även de ett av projektets indirekta objekt - det handlar då om deras kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Flera projektarbetare har omtalat att projektet haft positiva effekter på arbetet

som helhet. Flera deltagare har berättat hur projektarbetet generellt påverkat och utvecklat deras sätt att arbeta med ungdomar.

4 Projektets organisation och struktur

4:1 Omfattning

Nu i slutfasen av projektets andra del har verksamheten omfattat ungdomsarbetare från Stockholms alla stadsdelsförvaltningar samt Tyresö, Huddinge, Sundbyberg, Solna och Värmdö. Antalet ungdomsarbetare som varit involverade i arbetet har naturligtvis varierat men sammanlagt under perioden har 40 stycken deltagit mer eller mindre aktivt. De flesta av dem har varit fältarbetare. Aktivitetsgraden har ett starkt samband med var ungdomsarbetaren arbetar och hur stort behovet är i just det området.

Vad det gäller den arenaanknutna verksamheten har fokus varit på fotboll – de flesta matcher med de tre stora stockholmslagen har täckts in, samtliga så kallade högriskmatcher samt även några bortamatcher. Detta gäller även i ishockey och bandy.

4:2 Nätverkstanken

Projektets organisation kan liknas vid ett nätverk. Med detta tycks det finnas en tanke. Från början var det nog en självklar organisationsform för att nå ut till ett så stort område som möjligt. Istället för att ett fåtal arbetade heltid så fick många avsätta en del av sin arbetstid till projektet. Krasst kan det uttryckas som att stadsdelar och kommuner betalar för det mesta av det arbete som faller inom projektet. Projektet har så att säga styrt en del av ungdomsarbetarnas tid i en bestämd riktning. En riktning, vilket måste påpekas, faller inom ungdomsarbetarnas normala arbetsbeskrivning, men som ger möjlighet till ett helhetsgrepp kring ett allvarligt samhällsproblem.

Här har man med hjälp av denna nätverkstanke kunnat fokusera och samla resurser till ett övergripande problem. Enligt mitt förmenade är detta en organisationsform och ett arbetssätt som skulle kunna mana till efterföljd vad det gäller en del andra för kommunen gemensamma problem, t ex klotter, främlingsfientlighet, skadegörelse och missbruk. Projektet är ett exempel på samordning kring stadsdels- och kommunövergripande problem.

4:3 Formell och informell struktur

Ganska ofta finns det en tendens till att göra en verksamhet till en form eller en organisation eller att verksamhetens problem ska hanteras organisatoriskt. Något som sociologiskt har beskrivits som ”påtvingad kollegialitet”. Och det kanske till ett visst mått kan vara nödvändigt i vissa sammanhang och verksamheter. Men baksidan är att organisationen kan bli tom och substanslös.

Projekt Supporter har en formell struktur och organisation, uppbyggd av ledarskap, nätverk, dokumentation, handlingsplaner m m. Men till detta har lagts en intressant informell struktur uppbyggd av ett gemensamt innehåll, kunskap kring innehållet samt erfarenheter av att arbeta med detta innehåll. Dessutom har man i stort och smått även en gemensam värderingsram kring sitt arbete.

Min bild är att deltagare har ett stort och brett perspektiv på vad som är problemet och utmaningen med ungdomsarbete och att projektdeltagarna i huvudsak delar de tankar som projektledningen uttryckt som projektets övergripande mål.

5 Principiella aspekter på projektet

5:1 Intressenter

På den mest övergripande nivån är det samhället i stort. Projektet hanterar ett samhällsproblem. Det finns ett samhälleligt uttalat och även outtalat önskemål att problem som de Projekt Supporter sysslar med ska hanteras. Mer konkret framträder naturligtvis t ex ungdomar, föräldrar, kommunen, kranskommuner, idrottsföreningar och polisen som intressenter.

5:2 Förankring

Genom åren har projektet förankrats på många olika nivåer och i mer eller mindre officiella sammanhang. Det centrala är naturligtvis att projektet är väl förankrat hos dem som arbetar inom det. De uttrycker en tillit och ett förtroende både för projektets idé, organisation och ledning.

Förankringen lokalt i de olika stadsdelarna och kommunerna har skett från två håll – både uppifrån och nedifrån. Projektdeltagarna har förankrat arbetet hos sina chefer och projektledningen har informerat projektdeltagarnas chefer på olika nivåer inom stadsdelarna och kommunerna. Projektledningen har gjort en kortare presentation av projektet, dess historia, uppbyggnad organisation och sätt att arbeta.

Projektet är även förankrat hos stadsledningskontoret och de berörda förvaltningar som finansierar projektet. Här finns dock ett problem som bottnar i finansieringen. Mer om detta problem nedan.

Projektledningen har även förankrat (informerat och haft dialog) projektet på regerings-, departements- och länsstyrelsenivå.

I övrigt är projektet förankrat hos en rad institutioner och organisationer som även är att betrakta som samarbetspartners. Det handlar om de stora klubbarna, läktargruppen, närpolisen, stockholmsalliansen, riksidrottsförbundet, supporterkultur, evenemangsprojektet och Svenska fotbollsförbundet.

Det har under senaste året även tillkommit en ny kontaktyta - Svensk Bevakningstjänst, ungdomsenheten mot skadegörelse och klotter. Där för övrigt en tidigare projektdeltagare arbetar.

Bilden är ganska klar. Projektet har en mycket bred förankring och omnämns generellt i allmänt positiva ordalag. Även på de delar av förvaltning som ser problem med finansieringen. Projektet Supporter börjar bli ett begrepp som även har omnämnts i positiva ordalag i ett antal tidningsartiklar.

5:3 Strategier

Under årens lopp har det vuxit fram vad som skulle kunna kallas arbetsstrategier för projektarbetet. Från början var det mer outtalade tankar kring arbetet, en osynlig ram, men med tiden blev dessa underliggande principer alltmer tydliga och så småningom även formulerade. Dessa arbetsprinciper berörs på annat håll i utvärderingen men jag vill ändå nämna dem här i ett sammanhang.

- nätverksarbete
- förebyggande arbete
- dokumentation
- samverkan
- kunskaps- och erfarenhetsutbyte
- integrerat ledarskap
- stadsdelsövergripande
- erfarenhetsbaserat
- resursfokusering

Dessa principer har under åren alltmer framstått som projektets ryggrad. De har dessutom blivit alltmer synliga och gett projektet, dess ledning och deltagare ett allt större självmedvetande i sitt arbete.

5:4 Ledarskap

Projekt Supporters deltagare uttrycker sig som sagt i positiva ordalag om projektet och projektledningen. När projektet startade bestod ledningen av två personer. Men under projektets senaste period är det Jan Grönqvist ensam som utgjort ledningen.

Projektledningen har själv arbetat med precis den typ av arbete som projektdeltagarna nu gör och detta upplevs som mycket positivt av deltagarna. Man uttrycker som att man känner en "trötthet gentemot folk" som uttalar sig om hur man ska bedriva ungdomsarbete utan att egentligen veta något om det. Nu har man en projektledning som vet vad den pratar om.

Under de år jag följt projektet har ledarskapet utvecklats vad det gäller tydlighet, kvaliteten på den skriftliga dokumentation.

Sammantaget är min uppfattning att ledarskapet för projekt Supporter har haft en stor betydelse för den framgång som många upplever att projektet har haft.

5:5 Information och informationsutbyte

En annan viktig komponent i projektarbetet har varit informationen och informationsutbytet. En stor del av dokumentationen finns arkiverad. Nätverkstanken har gjort att det utöver ren information även har handlat om erfarenhets- och kunskapsutbyte. Nätverket med dess samarbetspartner har gjort ett stort antal kontaktytor möjliga. Berörda parter har t ex fått respons på vad som hänt vid matchtillfällen, en information som även, när det känts viktigt, gått till klubbarna och polisen.

5:6 Utveckling i och utanför projektet

Jag vill peka på att utveckling skett eller kommer att ske på fyra olika nivåer.

- Enskilda riskzonsungdomar
- Projektdeltagarnas utveckling
- Projektets utveckling
- Utveckling av ungdomsarbete i allmänhet

Enskilda riskzonsungdomar

Det är omöjligt att med bestämdhet uttala sig om vilken betydelse projektarbetet kan ha eller komma att få för enskilda ungdomar. Däremot är en lång rad, allmänt accepterade, kriterier på kvalitativt ungdoms- och projektarbete närvarande i projektarbetet.

Många ungdomar har även berättat positivt om projektet eller den verksamhet som bedrivs inom projektet. I dokumentationen finns konkreta beskrivningar på ett, av allt att döma, framgångsrikt arbete.

Min uppfattning är att Projekt Supporter har gett något positivt till hundratals ungdomar, alltifrån positiva bilder, viktiga erfarenheter, gränssättning, struktur i tillvaron samt möjlighet till identitetsutveckling. Projektet har bidragit till att visa på alternativ för många ungdomar.

Projektdeltagarnas utveckling

Projektdeltagarna anser generellt att arbetet i projektet har bidragit till den egna kunskaps- och yrkesutvecklingen. Incitamentet till detta har varit alla nya människor med lite andra perspektiv. Man har fått vidga vyerna och fått se "sina" ungdomar i en annan miljö, vilket ofta har lett till nya möjligheter och utmaningar.

Projektet har hanterat vad som brukar kallas en medarbetarutveckling. Det har även funnits möjlighet till handledning i teori och praktik och att få samtal kring jobbiga situationer. Man har utvecklats i sitt arbete och kan även mer generellt arbeta gentemot olika typer av ungdomsproblem med en annan kvalitet.

Den självmedvetenhet med vilken projektets deltagare pratar om sig själva och sitt eget arbete har ökat högst markant genom åren. Projektet har genom dess kopplingar till både teori och praktik hjälpt projektdeltagarna att få syn på sin egen kompetens. Man har fått ett språk för sin yrkeserfarenhet och har börjat kunna kommunicera och reflektera kring den.

Projektets utveckling

Projektets fokus har under den andra projektperioden förändrats eller förskjutits något. Projektet har fokuserat mer på arenorna och överlät mer av uppföljningsarbetet till stadsdelarna. Arbetet lokalt har mycket handlat om att bilda sig en uppfattning om stämningslägen inför matcher, vilka ungdomar som ska gå match eller om något speciellt är på gång. Man förbereder arbetet vid matchtillfället lokalt. Kring arenaområdena har man kommit i kontakt med uppemot 600 ungdomar per år.

Det har skett en utveckling av arbetssättet i och omkring arenorna. Att det skett en förskjutning mot arbetet på och omkring arenorna beror på tre saker. För det första har kompetensen

lokalt ökat, för det andra har trycket på och omkring arenorna ökat och för det tredje har projektledningen inte haft tid med det uppföljande arbetet – samordning och administration har tagit allt mer tid.

Som jag nämnt ovan har annars ledarskapet i projektet utvecklats vad det gäller tydlighet, administration och IT-användande. Jag har även kunnat konstatera att nya kontaktytor skapas kontinuerligt.

Utveckling av ungdomsarbete i allmänhet

Jag tycker även att det är viktigt att peka på att projektet har haft, och kommer att få, betydelse för ungdomsarbetet som helhet inom kommunen. Projektarbetet har haft spridningseffekter på ungdomsarbete mer generellt och det är ju detta som är ett av de långsiktiga målen med ett projekt.

Jag menar vidare att det finns en hel del att ta fasta på ur de erfarenheter som nu gjorts vad det gäller ungdomsarbete i stort inom kommunen. Projektet kan vara en grund för en kommunal modell för att möta olika typer av stadsdelsövergripande problem relaterat till ungdomar som klotter, rasism, vandalisering och missbruk.

5:7 Ekonomi, finansiering

Detta får nog beskrivas som projektets svaga punkt. Inte så att projektet inte har fått pengar eller misskött de pengar man fått. För det ekonomiska har Farsta stadsdelsförvaltning stått som huvudman och hanterat ”pengarna”. Problemet är tvåfaldigt, dels kommunalt administrativt och dels den tid detta tagit för projektledningen.

Projektet har inte haft en finansiär utan det har handlat om olika nämnder och kommunala bolag, till detta har kommit sektorsövergripande medel samt resurser från Farsta stadsdelsförvaltning. Utan att bli alltför tekniskt kan man ändå säga att förfaringssättet har kommit i konflikt med rådande rutiner, förordningar och praxis inom Stockholms kommunala förvaltning

Den andra sidan av saken är då att projektledningen oproportionerligt mycket tid åt detta och det har väl heller inte varit ledningens starkaste sida att hantera allt som har med detta att göra.

5:8 Dokumentation

Projektet har som tidigare nämnts en omfattande dokumentation. Dokumentationen och formerna för den har även utvecklats efter hand. Dokumentationen har två tydliga syften, för det första att underlätta arbetet och för det andra att ge att ge återkoppling mellan projektledningen och projektdeltagare men även mellan olika projektdeltagare.

Det finns en dokumenterad struktur för arbetet under hela året, tips och underlag för deltagarnas arbete, arbetsschema och underlag för återkoppling. I stort sett hela dokumentationen finns arkiverad, i första hand i pärmar men även på hårddisk.

5:9 Samverkan

Själva syftet med samverkan måste vara att i en verksamhet komma åt de olika samverkansparternas skiftande perspektiv och erfarenheter och låta dem befrukta verksamheten. Det får inte bli, som ibland är fallet, en tom organisationsform.

Principen för samverkan är att bjuda in varandras kompetens och erfarenhet. De olika perspektiven som samverkansparterna har kan tillföra något. I början fanns det en viss skepticism på sina håll gentemot projektet, det var t ex problem för deltagarna att få access på arenorna. Nu när verksamheten har upphört hör samverkansparterna av sig och undrar varför de inte kommer.

Min uppfattning är att projektet har utvecklat en samverkansform som på ett kraftfullt sätt bidrar till verksamheten.

5:10 Få ord på sin kunskap och erfarenhet

Ett gemensamt språk har utvecklats mellan projektets deltagare och samarbetspartner, symboliserat av att själva begreppet ”Projekt Supporter” har blivit ett begrepp som har en innebörd för alla som jobbar med idrott, ungdomar och supporterproblem i Stockholms-området.

Vad det gäller det här med språkbruk är den viktigaste iakttagelsen att projektets deltagare, och för den delen även projektledningen, har börjat få ord och begrepp för sina erfarenheter och handlingar. Erfarenheterna och handlingarna har på så sätt blivit synliga och åtkomliga för egen reflektion och kommunikation. Man har så att säga fångat sin kompetens i ord och kan uttrycka den. Detta är en process som betyder mycket för självmedvetenheten kring det man gör.

6 Verksamheten – processen

Jag ska här försöka ge en bild av Projekt Supporters kärnverksamhet. Jag gör det genom att göra några nedslag i verksamheten, både på konkret och på principiell nivå.

- Mot bakgrund av projektets grundtankar ska ungdomsarbetarna inventera på matcharenorna för att hitta ungdomar inom projektets målgrupp från respektive stadsdel. Vidare ska de synliggöra sig själva gentemot ungdomarna och på olika sätt följa upp detta i konkret arbete i respektive stadsdel.
- Projektledningen har i olika sammanhang presenterat modeller som kan tjäna som en utgångspunkt vid utformandet av arbetet lokalt.
- Ledningen har format och stödjer ett samverkande nätverksarbete, ett nätverk som även innehåller möjligheter till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.
- De stora klubbarnas klackar består till stor del av ungdomar från stadsdelarna och kranskommunerna. I och omkring arenorna finns exempel på allvarligt destruktivt beteende, ett beteende som en del av dessa ungdomar även ägnar sig åt på "hemmaplan". För att komma tillrätta med det destruktiva beteendet både på arenorna och på "hemmaplan" försöker ungdomsarbetarna, bl a utifrån de kontakter de fått på arenorna, stödja ungdomarnas utveckling i det lokala arbetet.
- Projektarbetet har, förutom de direkt positiva följderna för en hel del ungdomar, fört med sig kunskapsspridning, organisationsutveckling och utveckling av den ordinarie verksamheten.
- Nätverket och nätverksmötena har fungerat som en form av fortbildning där även t ex supporterpoliser och droginformatörer har deltagit.
- Projektet har bedrivit ett förebyggande socialt fältarbete i området utanför arenan. Man har pratat med ungdomar, tagit hand om pyroteknik, avvisat ungdomar, tagit hand om ungdomar, kört hem ungdomar, hindrat stenkastning och rusningar, man har kunnat identifiera ungdomar, ledsagat yngre ungdomar till alternativa transportmedel, tagit kontakt med berusade ungdomar, haft föräldrakontakt och informerat polisen om saker som är på gång t ex langning.
- Det lokala och mer långsiktiga arbetet ser väldigt olika ut i de olika stadsdelarna men det kan handla om allt från studiebesök hos föreningarna till samtalsgrupper kring främlingsfientlighet och idrottsanknutet våld.
- I dokumentationen finns det flera exempel på en positiv utveckling hos enskilda ungdomar som på olika vägar börjat bygga en annan identitet.
- Föreningen Support IK
- Det rör sig om en heterogen men ändå förvånansvärt samstämmig samling ungdomsarbetare som i olika grad deltar i arbetet.
- Ungdomsarbetarna från de olika stadsdelarna och kommunerna har i olika hög grad deltagit i projektet. En del har mer gett backup och varit stöd till ordinarie medlem, andra har varit oerhört aktiva och verkligen sökt sig till projektet för att inom dess ram i så stor utsträckning som möjligt få arbeta med sina ungdomar. Det har då för dessa deltagare verkligen blivit ett aktivt sökande efter utvecklingsmöjligheter inom projektets ram i form av handledning, kompetensutbyte, erfarenhetsutbyte och fortbildningstillfällen.
- Det går inte att dra en gräns mellan vad som är som är projektarbete och ordinarie arbete.
- Projektet har nu blivit ett begrepp och etablerat fenomen. Under senare år har det inte varit särskilt svårt att förankra verksamheten hos sina chefer. I projektets inledningsfas

fanns det däremot en på sina håll kraftig tendens att se ungdomsarbete som deltog i projektet som en kostnad. Det finns säkert fortfarande motsättningar mellan olika aspekter av hur ungdomsarbetet ska bedrivas lokalt, hur resurser ska användas och prioriteringar som är svåra. Men under senare år har projektet inte blivit ifrågasatt.

- Samverkan blir inom projektet en helt naturlig del och ingen konstruktion på att man har något ytterst konkret att samverka kring och detta man samverkar kring kan man även något om.
- Min uppfattning är att projektdeltagarna genom åren utvecklat en genomtänkt syn på ungdomsarbete. De som arbetat några år inom projektet talar om sig själva och sin kompetens med en helt annan självmedvetenhet. Man har utvecklat en förmåga att tala om det man gör på metanivå. De flesta nu kan lyfta fram och synliggöra sina erfarenheter och diskutera och delge andra principiellt viktiga aspekter vad man varit med om och vad man gjort. Denna utveckling har frigjort en hel del av den kraft och dynamik som finns hos deltagarna och som tidigare var dold.
- Deltagarna presenterar även i stort samma grundsyn på ungdomsarbete som den som ligger till grund för projektets arbete. Detta gäller t ex saker som helhetssyn, samverkan, olika perspektiv, nätverksarbete samt lyhördhet och inlyssnande. Även detta är naturligtvis en bra grund, eller nästan en förutsättning för arbetet.
- Kring ovanstående saker, hur svåra och utmanande de än är, känner projektets deltagare ändå att de har något att komma med. Det finns en kompetens för det konkreta arbetet, man har något att tillföra i ungdomsarbetet. Däremot upplever man det frustrerande att man inte kan komma åt de strukturer som skapar problemen. Hjälper man två kommer det två nya.
- Självklart pekar många på de ramar som finns kring arbetet som ett problem. Problem som det inte är så lätt att göra något åt. Det handlar bl a om samhällsutvecklingen i stort, arbetslösheten, drogliberalismen, organisatoriska problem, byråkratiska problem och snävare ekonomiska ramar.

7 Avslutning

7.1 Projektet satt i relation till några av dess värden, allmänna mål och syfte.

Nedan följer en kortare presentation av projektets värdegrund som den kommer till uttryck i målbeskrivningar och annan dokumentation. Jag vill vidare undersöka i vilken utsträckning denna värdegrund genomsyrar det konkreta projektarbetet.

Projektet ska genomföras på ett sådant sätt att projektdeltagarnas gemensamma erfarenheter av ungdomsarbete görs åtkomligt för alla. Detta för att öka kompetensen att i konkret arbete kunna möta de utmaningar som ungdomsarbete kräver.

Ovanstående har projektledningen verkligen tagit fasta på och arbetat med på ett genomtänkt sätt. Projektdeltagarna säger att de upplevt erfarenhetsutbytet som mycket positivt. En stor samlad erfarenhet av ungdomsarbete har lyfts fram och kunskaper har gjorts åtkomliga för projektets deltagare. Min uppfattning är att här har projektledningen gjort så mycket som överhuvudtaget är möjligt inom ramen för projektet. Detta illustreras inte minst av att nätverkstanken och samverkansprincipen lyfts fram så tydligt inom projektet.

Projektledningen ska tillsammans med projektdeltagarna arbeta fram konkreta arbetsmodeller anpassade till förutsättningarna i respektive stadsdel.

Detta arbete blev till stor del gjort i Projekt Supporters första del. De senaste åren har det lokala arbetet och uppföljningsarbetet blivit mer självgående. Projektets deltagare utvecklar nu egna former, eller förnyar gamla, för att kunna tillämpa nya erfarenheter och kunskaper i det lokala arbetet.

Min uppfattning är ändå att flera projektdeltagare vill att mer tid ska frigöras för t ex erfarenhetsutbyte kring det lokala uppföljningsarbetet. Behovet av handledning kan även skifta en hel del mellan olika stadsdelar.

Min uppfattning är att projektarbetet på ett värdefullt sätt bidragit med kunskap inom stora och viktiga ungdomsområden och därmed skapat förutsättningar för ett insiktsfullt ungdomsarbete.

Projektets konkreta arbetsmodeller ska kännetecknas av att de uttrycker respekt för ungdomarnas liv, erfarenheter och värderingar. De ska vidare kännetecknas av inlämnande och ömsesidiga relationer.

Ovanstående uttrycker en inställning som de flesta av ungdomsarbetarna redan har utvecklat. Projektet kan bara befästa och utveckla den inställningen. I projektet poängteras att man ska utgå från ungdomars erfarenheter och intressen - att få kunskap om ungdomarnas erfarenheter och intressen gör att man kan arbeta med en annan kvalitet.

Projektet syftar vidare till, som överordnat mål, att gemensamt med ungdomarna arbeta med ett positivt identitets-skapande och försöka att hos ungdomarna utveckla intellektuella och känslomässiga redskap för att de bättre ska kunna hantera sina liv och sin vardag.

Det här är ett långsiktigt mål och därmed ett mål som svårigen går att utvärdera. Däremot har projektarbetet i stor utsträckning genomsyrats av den värdegrund man vill att arbetet ska utgå ifrån. Projektet har skapat förutsättningar för att i större utsträckning möta ungdomar på ett sådant sätt att det händer saker med deras självkänsla, identitet och trygghet, de kan få en plattform från vilken de kan utveckla intellektuella och känslomässiga redskap för att kunna hantera sina liv.

7:2 Synpunkter på principiellt viktiga aspekter av arbetet i Projekt Supporter

Samhällsutveckling

Samhället förändras och utvecklas. Det blir alltmer abstrakt och svårbegripligt – vägen till participation (delaktighet) i dagens samhälle är lång och svår. I ljuset av denna långsamma strukturella förändring får vi försöka förstå vilka krav som idag måste ställas på olika institutioner som är delaktiga i barns och ungdomars vuxenblivande.

Det har med all säkerhet skett en förskjutning av ungdomsarbetets grundläggande funktion. Det handlar alltmer uppenbart om primär socialisation eller ett substitut för den primära socialisation.

Den ovan, i all korthet, beskrivna utvecklingen pekar mot att det är nödvändigt att utveckla formerna för ungdomsarbete – Projekt Supporter är ett av svaren.

Resultat på olika nivåer

Jag har berört detta på andra ställen i utvärderingen men vill återigen påpeka det principiellt mycket centrala – nämligen att vi kan se resultat av projektarbetet på fyra olika nivåer. För det första hos enskilda riskzonsungdomar, för det andra hos projektdeltagarna själva, för det tredje i själva projektet sett över tid och slutligen för det fjärde börjar vi kunna se och förstå att projektet bidragit till en utveckling mer generellt av ungdomsarbete.

Samverkan – nätverk

Projekt Supporter har på ett genialt sätt hittat former för att utveckla samverkan och använda sig av ett nätverk. Det principiellt viktiga är att man då inom projektets ram kommit åt olika perspektiv och en stor samlad erfarenhet och gjort den åtkomlig för deltagarna i projektet.

Resursutnyttjande

Min bedömning är att de tilldelade resurserna använts med förnuft. Även om man måste konstatera att av tvingande skäl har för mycket av projektledningens tid gått åt till administration av projektsökningar m m.

Mer anmärkningsvärt är det sätt på vilket projektet lyckats frigöra resurser från olika stadsdelar och samverkanspartner för att verka inom projektet.

Stadsdelsövergripande

Inom projektet har man arbetat stadsdelsövergripande och även till viss del kommunövergripande. En del problem relaterade till riskzonsungdom är stadsdelsövergripande. Det är då fruktbart att även hitta arbetsformer som är stadsdelsövergripande.

Förankring i teori och praktik

Projektledningen och projektet är förankrat hos deltagarna. De utgör en integrerad helhet, men som jag bedömer det är projektet även förankrat i en hel del vedertagen teoribildning kring barns och ungdomars utveckling, identitetsskapande och socialisation.

7.3 Problem – svårigheter

Naturligtvis har det uppstått en hel del problem och svårigheter i samband med att Projekt Supporter bedrivit sin verksamhet. Nedan kommer jag i korthet att belysa några av dessa problem och svårigheter.

Samhällsutvecklingen

Samhället förändras ständigt. Det finns ofta ett glapp mellan den bild människor har över samhället och hur det fungerar och hur det är i verkligheten. Ofta finns det någon form av eftersläpning eller så har man någon form av idealiserad bild av hur samhället är och/eller fungerar. Projekt Supporter hanterar en konkret verklighet som många inte känner. Många människor förstår inte vilka djupt liggande mekanismer som är drivkraften bakom till exempel det supporterrelaterade våldet. Här finns och har för projektets del funnits ett pedagogiskt problem att i olika sammanhang förklara dessa sammanhang.

De kraftfullaste uttrycken för destruktivt supporterbeteende

Det är uppenbarligen så att de kraftfullaste uttrycken för destruktivt supporterbeteende finns bland äldre ungdomar och vuxna män. De faller utanför målgruppen för projektet. Detta har på sina håll uppfattats som konstigt - att man lägger ned så mycket arbete på de yngre och inte på de grupper som generellt missköter sig mer. Här har den pedagogiska utmaningen legat i att förklara att gentemot dessa grupper arbetar man helt olika. Att de vuxna ungdomarnas och männens destruktiva beteende mer blir en polisiär fråga.

Resursfördelning mellan pojkar och flickor

Det är ingen tvekan om att projektarbetet i första hand riktas mot pojkar även om flickorna blivit fler. Det är ju så den här verkligheten ser ut. Sedan finns det andra verkligheter som ser annorlunda ut. Där man kan arbeta på andra sätt. Under åren har antalet flickor ökat och utgör nu kanske 10%. De flickor som finns med är däremot en viktig grupp. De har en viktig funktion i supportergrupperingar.

Ekonomi och finansiering

Jag har diskuterat de problem som har med detta att göra tidigare i utvärderingen. Kortast kan dock problemet beskrivas som att projektet kommer i konflikt med gängse förvaltnings- och finansieringsrutiner inom kommunen. Det finns ingen riktigt beredskap för den här typen av stadsdelsövergripande verksamhet.

Motsättningar mellan projektarbete och ordinarie arbete

Det här var mer ett problem under projektets inledning. Då kunde det förkomma att projektdeltagarnas chefer ifrågasatte den tid som skulle läggas ned i projektet. Min bild är att detta problem inte varit närvarande alls på samma sätt under de senaste åren.

7.4 Kunskap att ta med sig – avslutande diskussion

Min uppfattning är att det finns en hel del att ta med sig från Projekt Supporters arbete. Det mest centrala är kanske de samordningsvinster som går att göra vid den här typen av stadsdelsövergripande ungdomsarbete. Jag tycker projektet har visat på ett arbetssätt som framöver i någon form

skulle kunna vara ett komplement till det mer stadsdelsnära ungdomsarbetet. Projektet har öppnat nya dörrar åt ungdomsarbetarna, staden har erbjudits ett nytt offentligt rum att verka i via sina ungdomsarbetare.

När problemen handlar om saker som supportervåld, klotter, skadegörelse, missbruk, främlingsfientlighet med mera har arenan blivit mycket större än stadsdelen. Jag tror att det behövs någon med en vidare blick, någon som även har någon form av samordningsfunktion. Både inom idrottsrörelsen och inom polisen förekommer den typen av funktioner.

Projektets målgrupp är något av en bortglömd målgrupp. Det behövs ett genomtänkt och välstrukturerat arbete mot dessa ungdomar. De kanske inte har så mycket destruktiva uttryck än - men de är en stor och tacksam rekryteringsbas till en lång rad samhälleligt destruktiva subkulturer - inte bara de så kallade "firmorna". Ungdomsarbetarna inom projektet har haft lätt att närma sig dessa ungdomar. De har förmedlat en känsla av att de tycker att det är bra att det finns. För ungdomarna inom målgruppen har det arbete som projektet representerar alltid funnits. För målgruppens ungdomar ger projektet en trygghet och struktur som de vant sig vid. Flera ungdomsarbetare berättar att det många gånger hänt att äldre lite härjade supportrar kommit fram sagt - "det är bra att ni finns - ni skulle ha funnits när jag var femton...."

Ungdomsarbetaren måste i dagens samhälle ibland lyfta blicken och titta bortom den egna gården och stadsdelen och ut över hela staden, länet och även Internet. Jag tror att en kommunal samordnare skulle kunna underlätta och bistå detta arbete. För mig framstår det som om stadens vinster är uppenbara - om man kan hitta en form att arbeta mer övergripande mot denna målgrupp.

Jag tror att nya arbetssätt är ett nödvändigt svar på strukturella samhälleliga förändringar. Vi talar idag om en global värld. Ungdomsproblemen kanske inte hänger ihop globalt men åtminstone regionalt. I ljuset av dessa förändringar visar Projekt Supporter en möjlig väg.

Jag vill även på ett annat plan peka på betydelsen av en sådan här satsning som ändå Projekt Supporter varit. Projektet har fått ett stort gensvar bland deltagare och samverkanspartner. Jag är övertygad om att projektet positivt bidragit till kommunens ungdomsarbete i stort. Projektet har bidragit till att generellt höja kvaliteten på ungdomsarbetet.

KÄLLFÖRTECKNING

Arfwedson, Gerhard (1983): Varför är skolor olika. Liber.

Halvorsen, Knut (1992): Samhällsvetenskaplig metod. Studentlitteratur, Lund.

Jerkedal, Åke (1990): Utvärdering av utvärderingar. Studentlitteratur

Karlsson, Ove (1995): Att utvärdera - mot vad? HLS förlag.

Kylén, Jan-Axel (1994): Utvärdera. Kylén förlag AB.

Lauvås, Per. Handal, Gunnar (1993)Handledning och praktisk yrkesteori.

Studentlitteratur.

Lindgren, Ulla (1993): Utvärdering-en väg till utveckling. Gleerups.

Säljö, Roger (2000): Lärande i Praktiken, ett sociokulturellt perspektiv. Prisma.

Offentligt tryck

Våldet - och glädjen. En debattbok om huliganer och glada supportrar.

Inrikesdepartementet (1997).

Gemensamt arbete mot läktarvåld. Regeringskansliet, Inrikesdepartementet (1997)

Trygghet och trivsel vid idrottsevenemang. Regeringskansliet. Ds 1998:38

Otryckt dokumentation som projektledningen arkiverat.

Utvärdering av projektets första del

Brev

Utvärderingsmaterial

Projektbeskrivning

Arbetsbeskrivning

Lägesbeskrivning
Dokumentation Italiengruppen
Dokumentation av lokalt projektarbete

Övrigt:

Samtal och intervjuer med projektledning, deltagare och samarbetspartner.
Artiklar från dagspressen.